

На запах любови та війни

Тадеш Конвіцький. Хроніка любовних подій. – Львів: Урбіно, 2012. – 244 с.

То дивний роман про пристрасть, відчай і про те, як страшно бути молодим. Це істерика почуттів та мрій. Це книга зустрічей і самотностей, сподівань та розчарувань. Хоча цю книгу можна назвати ще просто романом про молодих людей, що метаються між тим, що треба робити, і тим, що хочеться.

А все почалося з того, що одного вечора випускника-гімназиста Віця попросили віднести телеграму в будинок полковника Неча. Зустріч з дочкою полковника Аліною перевернула увесь світ Віця. І виявляється, що юнак, якому легко вдаються науки, якому пророкують вступ до університету, який прагне зробити усе, аби дорослі забули про злочин та суїцид його батька, заблукав у самому собі, не розуміючи, що коїться з ним, що коїться навколо. Ось як описує цей стан дідусь Віця: «Було щось таке. Якесь очамріння, безумство, справжнє дивацтво. Я десь бігав, простоював під вікнами, життя себе збирався позбавити. Пам'ятаю, як страшенно калатало серце, я весь час червонів, щось мені дуже боліло, але то був солодкий біль, такий солодкий, як у раю, душа, певне, боліла, або щось схоже». Герої у творі поділені на два табори: дорослі та молоді. Усе, що робить молодість, дорослим видається безглуздя. А молодість хоче швидше проминути отой неприємний відтинок часу, аби стати дорослою, бо у ті часи «ніхто не хотів бути молодим. Молодість була чимось непристойним, неповноцінним, дурним. Молодість була як кара божа, чистилище, до якого засудили заздалегідь». Це згодом вона відвоює право на існування, це вже потім дорослі кидатимуть усі гроші на вітер, аби повернути її, бо зрозуміють, що «Молодість прекрасна й довговічна. Молодість із напівзруйнованими кодами пошкоджених генів».

Автор не сміється з юнацького кохання, не іронізує, хоча іноді воно того вартує через свій нігілізм та декаданс. Хроніка – історичний опис подій у хронологічному порядку. Назву, як і героїв, можна сприймати з іронією, мовляв, все для тієї молоді важливо, глобально важливо, так, немов це її останній день. Навпаки, він підсилює драматизм вставними історіями про нещасливу пристрасть, що часто закінчується особистим крахом її героїв. Але молодості байдуже до чужої смерті, їй би розібратися зі своїм життям.

Віцьо метається між наукою, домом, друзями, коханням. Зрештою, обирає кохання. Чи це кохання обирає його? Юнак обплутаний коханням, пристрастю, але він хоче бути обплутаним, оте вигадане павутиння стає сенсом його життя.

Проте у цьому творі є ще одна історія – історія очікування війни. І читач добре знає, що буде після тієї другої світової. Тому розмірковування молодих людей про те, що все, що з ними діється, - то вперше і востаннє не видаються патетичними. Ми не сприймаємо їх іронічно, бо розуміємо, що у цьому випадку вони, на жаль, мають рацію. Це все може бути востаннє: танці, вино, поцілунки та перший секс.

Віцьо з Аліною вирішують випередити війну. Вони разом, вони кохають. Подальше життя втрачає сенс, бо що там може бути ще, у тому житті (ще й до того ж хлопець не складає випускних іспитів)? Що може бути найсолодшим за взаємне кохання? А якщо нічого, то чи є сенс жити далі? Адже що би ти не проживав, воно не буде кращим за вже прожиті хвилини. Аліна з Вітеком вирішують все легко і просто – треба померти.

І знову: їхня суїцидальна спроба виглядала би комічно, якби не одне але: «І тоді, о цій вечірній порі, весь світ сповнився якимсь болісним виттям. Вили паротяги на запасних і головних коліях, вили міські й приміські фабрики, вили автобуси, що їх називали арбонами, й окремі будинки. Загальний плач здійнявся до мертвого, сірого неба».

Ось так почалася інша хроніка воєнних подій і закінчилася хроніка подій любовних, де числа та місяці не мають значення, але від того все не менш серйозно, адже будь-яка хроніка, будь-яка історія неможлива без людей та їхніх пристрастей.